

Dergi ana sayfası: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pausbed>

Araştırma Makalesi

Atıf Bilgisi: Yıldırım, İ. & Savaş, S. (2026). Edirne’de Karaca Ahmed’in izleri: Zaviye, türbe, cami ve mahalle üzerine bir inceleme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 74, 237- 255. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1794808> / <https://izlik.org/JA63HX52TW>

EDİRNE’DE KARACA AHMED’İN İZLERİ: ZAVİYE, TÜRBE, CAMİ VE MAHALLE ÜZERİNE BİR İNCELEME

İzzeddin YILDIRIM^{1*}, Saim SAVAŞ²

¹Doktora Öğrencisi, Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Doktora Programı, yildirim.izzeddin92@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-4281-688X>

²Prof. Dr., Uşak Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Tarih Bölümü, saim.savas@usak.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-1533-2177>

Öz

1220’li yıllarda başlayan Moğol istilaları ve ardından Hârizmşahlar Devleti’nin yıkılması sonucunda, bu bölgeden göç eden cemaatlerin Anadolu’ya, özellikle Batı Anadolu’ya yerleştirildiği söylenebilir. Osmanlı Devleti’nin Balkanlar’a doğru genişlemesiyle birlikte, bu toplulukların bazılarının parçalar hâlinde Balkan coğrafyasına da yerleştirildiği ifade edilebilir. Karaca Ahmed ve ona bağlı cemaatin, söz konusu göç hareketlerinin bir parçası olarak hem Anadolu’da hem de Balkanlar’da kalıcı izler bıraktığı görülmektedir. Bu çalışmada muhtelif dönemlerde kayıtlara yansıyan Edirne’deki Karaca Ahmed Zaviyesi, türbesi, mescidi, camii ve mahallesi hakkında bazı tespit ve değerlendirmeler yapılmaya çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: Karaca Ahmed, Hacı Bektaş Velî, Edirne, Zaviye, Cami, Mahalle.

TRACES OF KARACA AHMED IN EDİRNE: A STUDY ON THE ZAVİYE, TOMB, MOSQUE, AND NEIGHBORHOOD

Abstract

It can be stated that as a result of the Mongol invasions beginning in the 1220s and the subsequent collapse of the Khwarazmshah Dynasty, communities migrating from this region were resettled in Anatolia, particularly in its western parts. With the expansion of the Ottoman Empire into the Balkans, some of these groups were also relocated in dispersed groups to the Balkan territories. Karaca Ahmed and the community associated with him appear to have left enduring traces both in Anatolia and in the Balkans as part of these migratory movements. This study aims to present certain observations and evaluations concerning the Karaca Ahmed zaviye, tomb, masjid, mosque, and neighborhood in Edirne as reflected in records from various historical periods.

Keywords: Karaca Ahmed, Hacı Bektaş Velî, Edirne, Zawiya, Mosque, Neighborhood.

* Sorumlu Yazar: İzzeddin YILDIRIM, (yildirim.izzeddin92@gmail.com)

Yayımlanan makalenin telif hakkı, CC BY 4.0 lisansı kapsamında yazara aittir. Bu lisansın bir kopyasını görmek için şu adresi ziyaret ediniz: <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

1. GİRİŞ: KARACA AHMED VE CEMAATI

Moğol istilalarının sebep olduğu nüfus hareketlilikleri çerçevesinde Karaca Ahmed ve ona bağlı cemaatin Batı Anadolu'ya, özellikle de Germiyan bölgesine yöneldiği; bu süreçte Anadolu ve Balkan coğrafyasında kalıcı etkiler bıraktıkları görülmektedir.

Germiyan kelimesinin Kirman'dan türetildiği ve bazı kaynaklarda *German* olarak da geçtiği belirtilmektedir. Celâleddin Hârizmşah'ın vefatından sonra hükmü altındaki Kirman bölgesinden gelerek Batı Anadolu'da Germiyanogulları beyliğini kuran Oğuz boylarının beyliklerine eski memleketleri Kirman'dan dolayı bu adı verdikleri düşünülmektedir(Özdeğer, 2001: 44-47).

Karaca Ahmed ve cemaatinin de Hârizmli topluluklardan biri olması kuvvetle muhtemeldir. Moğol baskısı nedeniyle Anadolu'ya gelen özellikle de Batı Anadolu'ya yerleşen Hârizmli unsurlar, Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'a doğru genişlemesiyle birlikte oralara parça parça yerleştirilmiş ve buralarda izler bırakmışlardır. Nitekim Karaca Ahmed'in Balkanlar'daki izlerine Bulgaristan'da, Makedonya'da ve Yunanistan'da rastlamak mümkündür.

Bazı Osmanlı kroniklerinde Karaca Ahmed hakkında genel olarak kendisinin, İran kökenli bir hükümdar soyundan geldiği, cezbeye kapılarak yurdunu terk edip Akhisar civarına yerleştiği, Orhan Gazi dönemi dervişleri arasında bulunduğu ve mezarının halk tarafından şifa kaynağı kabul edilen önemli bir ziyaret yeri hâline geldiği anlatılmaktadır.² Karaca Ahmed menâkıbnâmesinde ise kroniklerden farklı olarak kendisinin Mardinli olduğu 1151 yılında doğup 1244 yılında vefat ettiği bilgisi yazılıdır. Karaca Ahmed ile ilgili kronik ve menâkıbnâmenin ortak yönü, her ikisinde de Karaca Ahmed'in şifa verdiği inanan biri olmasıdır.

Karaca Ahmed'in en bilinen yönü tarihsel kimliğinden farklı olarak halk hekimliği yönüdür. Nitekim kendisi Anadolu'nun birçok yerinde şifa dağıttığı inanan bir vefî olarak bilinmektedir.

Karaca Ahmed menâkıbnâmesinin şu ana kadar iki tane el yazması nüshası tespit edilmiştir. İlk nüsha Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi Hüseyin Kocabaş Kitaplığı Türkçe yazmaları bölümünde 169 nolu yazmadır, diğeri ise İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi mikrofilm arşivi 2605/1-655'te kayıtlıdır. Sadberk Hanım Müzesinde bulunan yazmanın yazarı Seyyid Hüseyin, menâkıbnâmenin bir diğer adının *Mir'atü'l-Vücûhu's-Safa* olduğunu, mütensihin eseri H.1299/M.1881-1882 yılında tamamladığını belirtmektedir. Süleymaniye kütüphanesinde bulunan *Mir'atü'l Vefâ li Vücûhi's Safa* başlığıyla kayda geçen ikinci nüshanın yazarı Emir Hüseyin Enisi, yazıldığı veya basıldığı yer ve tarih: Ahmed az-Zihni Al-Göynükî, Hicri 1259/M.1843-1844 olarak verilmiştir (Gümüšoğlu, 2021: 17-18).

Karaca Ahmed'e dair İstanbul(Üsküdar), Afyon(İhsaniye), Manisa(Horozköy ve Karaköy), Aydın(merkez), Eskişehir(Sivrihisar), Bolu(Göynük), Makedonya(Üsküp)'da yedi türbe; Akhisar Karaköy, Ulubey/Karacaahmet ve Manisa Horoz köylerinde üç makam bulunmaktadır. Üsküdar'daki türbenin yanında Karaca Ahmed'in Horasan'dan binerek Anadolu'ya geldiğine inanan atının bulunduğu bir mezar daha vardır. Karacaahmet mezarlığı da onun adına izafe edilmiştir(Şahin, 2001: 375). Ayrıca Denizli (Sarayköy), Kütahya(Simav ve Tavşanlı), Bursa(Yenişehir), Ankara(Beypazarı ve Polatlı) ve Uşak(Banaz-Kaplangı köyü)'ta da Karaca Ahmed türbesi bulunmaktadır. Yukarıda makam olarak verilen Ulubey Karacaahmet köyündeki yapının türbe olduğu görülmüştür(Yıldırım ve Savaş, 2025: 79-80). Ek olarak Tokat'ta Ahmetalın köyünde Karaca Ahmed'in ve eşinin türbesi bulunmaktadır.

Arşiv belgelerinde Karaca Ahmed adıyla bağlantılı çeşitli cemaatlere rastlanmaktadır. 1530-1531 yıllarında Saruhan Sancağı'nın Demirci Kazası'nda Marmaracak Yörükleri'ne mensup Karaca Ahmedlü

² Bu konu hakkında bkz. Âşikpaşazade. (2003). *Osmanoğulları'nın tarihi* (K. Yavuz & M. A. Y. Saraç, Çev.). Koç Kitaplığı; Gelibolulu Mustafa Âli Efendi. (1997). *Kitabü't-tarih-i künhü'l-ahbâr* (Cilt 1) (A. Uğur, M. Çuhadar Gül & İ. H. Çuhadar, Haz.). Erciyes Üniversitesi Yayınları; Hoca Sadeddin Efendi. (1979). *Tacü't-tevarih* (Cilt 5) (İ. Parmaksızoğlu, Sad.). Kültür Bakanlığı Yayınları; *Oruç Beğ Tarihi (Osmanlı Tarihi 1288-1502)*. (2007). (N. Öztürk, Haz.). Çamlıca Basım Yayın.

cemaati, 1575-1576 yıllarında ise aynı bölgede Eldelik Ellici Yörükleri bünyesinde Karaca Ahmedler cemaatinin varlığı kayıt altına alınmıştır. Benzer şekilde, 1532 yılında Maraş Sancağı'nda İdrislü cemaatine bağlı Veledân-ı Karaca Ahmed (BOA, TT.d.402: 539)³ cemaati, 1563-1564 yıllarında ise Maraş Yörükleri arasında Karaca Ahmedlü cemaatinin mevcudiyeti belgelenmiştir (Halaçoğlu, 2009: 1254). Öte yandan, 1531 tarihli kayıtlarda Saruhan livasında Karaca Ahmedler Yörük cemaatinin bulunduğu da belirtilmektedir(Sakin, 2010: 205).

Bu çalışmada, Karaca Ahmed adının yanı sıra Kara Ahmed cemaatlerinin de dikkate alınması gerektiği anlaşılmaktadır. Nitekim Edirne'ye ait bir tahrir kaydında Arabacı Ahmed mahallesinde daha önce Karaca Ahmed zaviyesi olarak geçen yerin bu kez Kara Ahmed Çelebi şeklinde kaydedildiği görülmektedir (BOA, TT.d. 494: 52-53). Benzer şekilde Uşak'ın Karacaahmet köyüne ilişkin olarak tarafımızca yayımlanan bir makalede de Karaca Ahmed karyesinin kimi kayıtlarda Kara Ahmed şeklinde geçtiği tespit edilmiştir(Yıldırım ve Savaş, 2025). Aynı durumu Denizli'de de görmek mümkündür. Nitekim Denizli'nin şu ana kadar tespit edilen ilk tahrir defterinde *Nahiye-i Donuzlu* içerisinde *Karaca Ahmed* karyesi bulunurken (BOA, MAD.262: 412, 414) söz konusu isim muhasebe defterinde Lazkiye Kazası'na bağlı olduğu ve *Karaca Ahmedlü* adını aldığı (BOA, TT.d 418: 130) avarız defterinde ise *Gök-Öyük* kazasına bağlı *Kara Ahmedlü* karyesi şeklinde kaydedildiği(BOA, MAD.d.2498: 145-146) görülmektedir. Denizli'nin nüfus⁴ ve temettuat defterlerinin⁵ yanı sıra Aydın vilayet salnamelerinde⁶ ve 1928(Köylerimiz, 1928, 580) ile 1933(Köylerimiz, 1933, 399) tarihli Köylerimiz adlı eserlerde de Kara Ahmed isminin devam ettiği görülmektedir.

Bu veriler, dönemin kayıt memurlarının cemaat isimlerini yazarken zaman zaman "Karaca Ahmed" yerine "Kara Ahmed" ifadesini tercih etmiş olabileceklerini düşündürmektedir. Bu çerçevede, Kara Ahmed cemaatinin yerleşim alanlarının da ayrıca belirtilmesi gereği ortaya çıkmaktadır. Nitekim Yusuf Halaçoğlu'nun tespitlerine göre, 1530-1531 yılları arasındaki tahrir defterlerinde Kara Ahmed cemaatinin Saruhan Sancağı'na bağlı Adala, Gördüs, Marmara, Akhisar, Ilica ve Borlu kazalarında faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, Kara Ahmed Tiri cemaatinin *Kiçi Beğ* cemaati çatısı altında 1532-1533 yılları arasında Menteşe Sancağı'nın merkezinde; 1562-1563 yılları arasında *Karaca Koyunlu* cemaatinin bir parçası halinde Menteşe Sancağı'na bağlı Peçin kazasında; Şubat 1583'te *Karaca Koyunlu* cemaatine bağlı olarak Milas ve Peçin kazalarında; Kara Ahmedler Yörükleri cemaatinin 1590-1591 yıllarında Hüdavendigâr Sancağı'nın Kebe Nahiyesi'nde; Kara Ahmedlü cemaatinin Hama Sancağı'na bağlı Yarin ve Masyak nahiyelerinde; Kara Ahmedlü/Hamidlü (Perakende) cemaatinin 1571-1572 tarihlerinde Ankara Sancağı'nda; Kara Ahmedlü nam-ı diğer İshak Hacılı cemaatinin ise *Kara Keçilü* cemaatine bağlı olarak 1522-1523, 1571-1572 senelerinde Ankara Sancağı'na bağlı Ankara kazasında ikamet ettiği belirtilmektedir(Halaçoğlu, 2009: 1185-1187). Orhan Sakin, Kara Ahmed cemaatinin Saruhan livasında, Kara Ahmedlü cemaatinin ise Ankara Kazası'nda olduğunu ifade etmiştir (Sakin, 2010: 196). Üst yapı itibarıyla bağlı oldukları cemaat yapılanması belirtilmeyen Kara Ahmed teşekküllerinin konumuzla ilgili olabileceklerini düşünmekteyiz.

Tayyip Gökbilgin, Edirne'deki Karaca Ahmed'in gerçekte kim olduğuna dair değerlendirmesinde, bu kişinin ya Bursa'nın meşhur âlimlerinden Karaca Ahmed İakabıyla tanınan Şemseddin Ahmed⁷ ya da

³ Aynı yer için bkz. Halaçoğlu, 2009: 1254.

⁴ Bkz. (BOA, NFS.d 3084: 174; BOA, NFS.d. 3107: 10; BOA, NFS.d. 3844: 17).

⁵ Gök-Öyük kazasına bağlı gözüken karyenin 1949, 1962, 1963 ve 1966 numaralı temettuat defterlerinde *Kara Ahmed*(BOA, ML.VRD.TMT.d. 1949;1962;1963;1966); 1951 numaralı defterde *Kara Ahmedli*(BOA, ML.VRD.TMT.d.1951) ve 1953 numaralı defterde *Kara Ahmedlü* (BOA, ML.VRD.TMT.d. 1953)şeklinde kaydedildiği anlaşılmaktadır.

⁶ Hicri 1313, 1314 ve 1315 tarihli salnamelerde Günay Nahiyesi içerisinde yer alan karyenin(AVS H.1313/M.1895:342; H.1314/M.1896:335-336; H.1315/M.1897:346) Hicri 1326 tarihli salnamede Buldan kazasına bağlı olduğu görülmektedir(AVS H.1326/M.1908:532).

⁷ II. Mehmed döneminin önde gelen âlimlerinden olan Şemseddin Ahmed Efendi, çeşitli medreselerde müderrislik yaptıktan sonra en son Bursa'daki Sultan Beyazid Han Medresesi'nde görev almış; H.854 yılı Şaban ayının başlarında vefat etmiştir. Bkz. (Taşköprülüzade Ahmed Efendi, 2019: 350).

Zeyrekzâde Rükneddin Ahmed Efendi⁸ olabileceğini ileri sürmektedir (Gökbilgin, 1952: 52-53). Bu görüş, her iki şahsiyetin aynı kişiyi işaret edebileceğini gösterdiği gibi Karaca Ahmed'in Balkanlar'da izlerinin bulunması sebebiyle kendisinin veya bağlı olduğu cemaatinin Balkan güzergâhı üzerinde bulunan Edirne'de Karaca Ahmed adına bir yapı (tekke/zaviye vs.) bırakmış olabileceği ihtimalini düşünülmektedir. Ayrıca 21 Nisan 1847 tarihli belgeye göre (BOA, A.) MKT. 159/72) Edirne'nin Sabuncu karyesinde Karaca Ahmed isimli bir mevkinin bulunması ve Sabuncu karyesinin geçmişinin 1530 tarihli muhasebe defterine dayanıyor olması (BOA, TT.d. 307: 12) Karaca Ahmed'in Edirne'deki izlerini göstermesi bakımından önemlidir. Elbette burada bahsi geçen Karaca Ahmed ile 13. yüzyılda yaşadığı bilinen Karaca Ahmed arasında, kuşaklar boyunca devam eden isim verme geleneği sebebiyle ancak bir dede-torun ilişkisinin bulunabileceği söylenmelidir. Ayrıca cemaatin Balkanlar'a doğru yayılmasında güzergâh üzerinde bulunan Edirne'deki Karaca Ahmed ile ilgili izlerin, cemaat mensubiyetin bir ifadesi olabileceği de ihtimal dâhilinde görülmelidir.

Karaca Ahmed, bilhassa menakıp kitaplarında Bektaşîlikle ilişkilendirilmekle birlikte Edirne'deki Karaca Ahmed'in Bektaşî olduğuna dair şu ana kadar herhangi bir kayda rastlanmamıştır. Nitekim Evliya Çelebi seyahatnamesinde (Evliya Çelebi, 2006: 589) ve Edirne salnamelerinde Karaca Ahmed'ten söz edilmekte fakat Bektaşî olduğu ifade edilmemektedir. Bektaşî tekkelerindeki görevlilerin atamalarının Kırşehir'deki postnişinin arzıyla gerçekleştiği bilindiği için Edirne'deki zaviye görevlileri ile ilgili atamalarda böyle bir bilginin kaynaklara yansımaması da bu bakımdan anlamlı olsa gerektir⁹.

Karaca Ahmed ve cemaatinin Anadolu ve Balkanlar'da bıraktığı izlerle ilgili bir doktora çalışması hazırlamaktayız. Bu çalışma kapsamında Edirne Karaca Ahmed zaviyesi, türbesi, camii, mahallesi ve mescidine dair bulgular ve değerlendirmeler yapılmaya çalışılacaktır.

2. DİNİ YAPILAR

Edirne'de Karaca Ahmed ile ilişkilendirilen zaviye, türbe ve mescid-cami bulunmaktadır.

2.1. Karaca Ahmed Zaviyesi

Karaca Ahmed Zaviyesinin ne zaman yapıldığı tespit edilememiştir. Söz konusu zaviyeye dair ilk kaydımız 1530 tarihli muhasebe defteridir. Bahsi geçen deftere göre zaviye, Arabacı Ahmed mahallesindedir (BOA, TT.370: 3). İkinci belgemiz H.29 Zilhicce 978/M. 24 Mayıs 1571 tarihli tapu tahrir kayıdır. İlgili kayıta zaviyenin Arabacı Ahmed mahallesinde olduğu ve Kara Ahmed Çelebi şeklinde yazıldığı görülmektedir (BOA, TT.d.494: 52-53). Ayrıca ilgili defterde zaviyedarın ismi Şeyh Dede Mehmed'tir. Üçüncü belgemiz H.15 Rebiülevvel 979/M. 7 Ağustos 1571 tarihli mühimme kayıdır. Bahsi geçen kayıta Edirne kadısı tarafından gönderilen yazıda, Karaca Ahmed zaviyesinin meşihatının Dede isimli kişiye ait olduğuna dair herhangi bir kaydın bulunmadığı, zaviyenin şeyhliğini berat-ı şerif ile atanan Şeyh İbrahim Dede'nin yürüttüğü bildirilmiş olup, meşihatın Şeyh İbrahim Dede tarafından tasarruf edilmesinin uygun görüldüğü anlaşılmaktadır (BOA. A. (DVNSMHH.d.15: 79). Evliya Çelebi Seyhatnamesi'nde Karaca Ahmed Tekkesi'nin varlığına işaret edilmekte olup detayları hakkında bilgi verilmemiştir (Evliya Çelebi, 2006: 589). H.25 Muharrem 1173/M.18 Eylül 1759 tarihli hurufat kaydında Arabacı Ahmed mahallesinde bulunan Karaca Ahmed zaviyesinin zaviyedarı Derviş Mustafa'nın vefat ettiği yerine Seyyid Mustafa'nın görevlendirildiği aktarılmaktadır (VGMA, HD. nr. 1219: 12). H.24 Ramazan 1194/M. 23 Eylül 1780 tarihli Edirne Şer'iyeye Sicilinde yer alan Karaca Ahmed Tekkesi Vakfı'nın (ki muhtemelen Zeyrekzade Ahmed Efendi vakfı olmalıdır) mütevellisi Şerife Ayşe'nin arzından anlaşıldığına göre, vakfa ait bir mülk menzilin yıllık 15 akçe kira ile zimmi Nedelko ve kız kardeşi Despina tarafından ortaklaşa kullanılmaktaydı. Despina'nın çocuksuz bir şekilde ölmesi üzerine onun hakkının vakfa geri dönmüş olduğu, söz konusu payın belirli bir bedel karşılığında Nedelko'ya devredildiği

⁸ Zeyrek Mehmed Efendi'nin oğludur. Tahsilden sonra müderris ve Amasya müftüsü oldu. Sonra Edirne kadısı, 917'de (1511) İstanbul kadısı, 920'de (1514) Anadolu kazaskeri ve 921'de (1515) Rumeli kazaskeri oldu ve o sene Mısır beyi Kansı Gavri'ye sefaretle gönderildi. 922'de (1516) dönüp 924'te (1518) emekli oldu. 929'da (1523) Edirne'de yerleşik iken vefat etmiştir. Babasının vefatında küçük olduğundan yaşı 60'a ulaşmıştır. Edirne'de bir mektep yaptı. Orada medfundur. Hâkim ve müteşerri idi. Bkz. (Süreyya, 1996: 1401)

⁹ Bektaşî tekkelerindeki atamalarla ilgili bkz. (Özlü, 2015: 513-514)

mahkeme kayıtlarına yansımaktadır(BOA, EŞS, nr.205: 27a). 1892 yılına ait Edirne Vilayet salnamesinde de Karaca Ahmed Tekkesi ve türbesinin varlığından söz edilmektedir. Karaca Ahmed zaviyesi/tekkesi günümüze ulaşamamıştır.

2. 2. Karaca Ahmed Türbesi

Karaca Ahmed türbesi ile ilgili birkaç kayda ulaşılmaktadır. Bu kayıtlardan birinde Abdurrahman Hibri Efendi, Karaca Ahmed türbesinde mumlar yakıldığından bahseder(Hibri, 1999: 39). H. 1310/M. 1892 yılı salnamesinde ise Edirne’de Karaca Ahmed Sultan tekkesinin ve türbesinin bulunduğu bildirilmekte olup bunlar hakkında herhangi bir bilgiye ulaşılamadığı belirtilmektedir(EVS, 1310: 199-200).

Buradaki bilgiler zaviyenin kuvvetle muhtemel türbeli bir şekilde inşa edildiğini düşündürmektedir.

Karaca Ahmed türbesi de tıpkı zaviyede olduğu gibi günümüze ulaşamamıştır. Bugün Edirne’de Barutluk mahallesinde Karaca Ahmed Türbesi Sokağı bulunmaktadır ki, bu adlandırmanın önceki kayıtlarda geçen söz konusu türbenin bir hatırası olduğu düşünülmektedir.

2. 3. Karaca Ahmed Mescidi ve Camii

Karaca Ahmed Camiinin ne zaman yapıldığı bilinmemektedir. Zeyrekzade Mehmed Efendi tarafından yaptırılan caminin¹⁰ Karaca Ahmed Camii olarak anılması ve bazı kayıtlara bu şekilde geçmesi, söz konusu camiye çalışmamıza dâhil etmeyi gerektirmiştir ki, Zeyrekzade ile Karaca Ahmed’in aynı kişi olması ihtimali yukarıda belirtilmişti. Hurufat kayıtlarında Karaca Ahmed Camii ile ilgili 8 kayıt bulunmuştur. Bunlardan dördünde Zeyrekzade, ikisinde Karaca Ahmed ve birer tane isim verilmeyen fakat bulunduğu konum itibarıyla araştırmamıza dâhil olan mescid ve cami bulunmaktadır. Karaca Ahmed Camiine dair tespit edebildiğimiz en eski kayıt H. Gurre-i Zilkade 1144/M.26 Nisan 1732 tarihli hurufat kayıdır. Söz konusu belgeye göre Arabacı Ahmed mahallesinde Zeyrekzade Mehmed Efendi’nin yaptırdığı camiye günlüğü 2 akçeye nazırlık yapan Feyzullah Efendi’nin beratının yenilendiği anlaşılmaktadır (VGMA, HD. nr.1200: 33). H.17 Rebiülevvel 1148/M.7 Ağustos 1735 tarihli hurufat kaydına göre Karaca Ahmed Camiinde müezzin olan Mustafa’nın çocuksuz bir şekilde vefat ettiği ve yerine İbrahim Halife’nin getirildiği görülmektedir (VGMA, HD. nr.1201: 7). H.20 Şaban 1155/M.20 Ekim 1742 tarihli belgeye göre Karaca Ahmed Camiinde müezzinlik yapan İbrahim’in yerine Mustafa’nın seçildiği anlaşılmaktadır (VGMA, HD. nr.1220: 20). H.26 Şaban 1176/M.12 Mart 1763 tarihinde Arabacı Ahmed mahallesinde Zeyrekzade mescidinde kâtiplik yapan İbrahim’in yerine kardeşleri Hafız Mehmed Emin, Hafız Mehmed Salih ve Hafız Mehmed’in vazifelendirildiği ifade edilmektedir (VGMA, HD. nr.1185: 61). H.8 Cemaziyelevvel 1196/M.21 Nisan 1782 tarihinde Arabacı Ahmed mahallesinde Zeyrekzade mescidinde 10 akçe ile imamlık yapan Mehmed’in vefat ettiği, büyük oğlu Mustafa’nın imamlık görevini istemediği, onun yerine erbab-ı istihkakdan Mehmed’e imamlık işinin verildiği görülmektedir (VGMA, HD. nr.1165: 25). H.15 Şevval 1197/M.13 Eylül 1783 tarihli hurufat kaydında Zeyrekzade mescidinde 6 akçe ile imamlık yapan Mehmed Halife’nin kendi isteğiyle yerini Ali Halife’ye bıraktığı görülmektedir. Daha sonraki tarihlerde de Ali Halife’nin yerini Mustafa’ya bıraktığı gözükrken ilgili belgenin tarihi hurufat kaydında görülmemektedir. H.11 Muharrem 1200/M.14 Kasım 1785 tarihli Edirne Şer’iye Sicili kaydına göre Karaca Ahmed Mahallesi’nde geçen bir olayda *mahalle-i mezburede mescid-i şerif avarız vakfı*(BOA, EŞS nr.220: 31b) kaydı yer almakta olup, söz konusu ibarenin kuvvetle muhtemel Karaca Ahmed Mescidi’ni işaret ettiği düşünülmektedir. H.8 Şaban 1224/M.18 Eylül 1809 tarihli hurufat kaydına göre Arabacı Ahmed mahallesinde olan mescitte günlüğü 2 akçeye müezzinlik yapan Mehmed Efendi’nin çocuksuz bir şekilde vefat etmesi üzerine yerine Osman Efendi atanmıştır (VGMA, HD. nr.1172: 38). H.21 Şevval 1228/M.17 Ekim 1813 tarihinde Arabacı Ahmed mahallesinde Zeyrekzade mescidinde 6 akçeye imamlık yapan Mustafa Halife’nin vefat ettiği, yerine oğlu Ahmed’in atandığı anlaşılmaktadır (VGMA, HD. nr.1172: 40).

¹⁰ Camiyi yaptıranın Zeyrekzade Ahmed Efendi olduğu iddiaları(Ahmed Bâdî Efendi, 2014: 158) olsa da camiye asıl yaptıranın hurufat kaydından anlaşılacağı üzere Zeyrekzade Mehmed Efendi’dir. Bkz. VGMA, HD. nr. 1200, 33.

Edirne'deki cami ve mescitler üzerine yapılan bir çalışmada, bazı tekke ve zaviyelerin mescid ve camiye dönüştürüldüğü, Karaca Ahmed Zaviyesinin de bunlardan biri olduğu belirtilmektedir. Anılan çalışmada Edirne'nin konumu sebebiyle zamanla zaviyelerdeki bahsi geçen fonksiyon değişiminin gerçekleştiği, zaviyelere minare ve minber eklenmesiyle bu dönüşümün gerçekleştirildiği ifade edilmektedir (Büyük, 2021: 235-236). 17. yüzyılda meydana geldiği söylenen bu değişimden Karaca Ahmed Zaviyesinin de etkilendiği belirtilmekle birlikte sonraki tarihlerde de zaviye kaydına rastlanılması sebebiyle Karaca Ahmed zaviyesinin bu değişimden etkilenmediği veya zaviyenin bir kısmının aynı zamanda cami olarak kullanıldığı düşünülmektedir.

1932 yılında yıkıntı halinde olan Karaca Ahmed Camiinin arsası Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından satışa çıkarılmıştır (Meriç, 1963, 34).

Karaca Ahmed Mescidi ve Camii de zaviye ve türbe ile aynı kaderi yaşamış, günümüze ulaşamayan caminin adı bir sokağa verilmiştir ki, buradan hareketle ilgili mescidin-caminin bu sahada bulunduğu sonucuna varılabilir diye düşünüyoruz.

2.4. Karaca Ahmed Vakfı

Edirne evkaf muhasebe kayıtlarında Karaca Ahmed adına farklı vakıf adlandırmalarının kullanıldığı görülmektedir. Nitekim H. 7 Rebiülevvel 1278/M.12 Eylül 1861(BOA, EV.d 17340) ve H. 13 Receb 1281/M. 12 Aralık 1864(BOA, EV.d. 19152) tarihli defterlerde *Karaca Ahmed Vakfı*; H. 9 Cemaziyelahir 1278/M. 12 Aralık 1861(BOA, EV.d. 17851), H. 3 Şevval 1280/M. 12 Mart 1864(BOA, EV.d. 18721) ve H. 12 Rebiülahir 1281/M. 14 Eylül 1864(BOA, EV.d. 19018) tarihli defterlerde *Karaca Ahmed Paşa Vakfı*; H. 21 Safer 1282/M. 16 Temmuz 1865(BOA, EV.d. 15730) tarihli defterde ise *Karaca Ahmed Efendi Vakfı* ifadeleri yer almaktadır. Şu anki bilgilerimize göre bahsi geçen vakfın Zeyrekzade Mehmed Efendi Vakfı olduğu söylenebilir. Hurufat kayıtlarında geçen imam, müezzin, nazır ve kâtip atamalarıyla ilgili 8 kayıttan birinde *Mahruse-i Edirne'de Arabacı Ahmed mahallesinde vaki' Zeyrekzade mescid-i şerifi vakfından bahsedilmektedir. Zeyrekzade mescidi vakfı ile ilişkilendirebileceğimiz diğer 6 kayıtta Zeyrekzade Camii ya da mescidi ifadeleri geçerken vakıf adı belirtilmemektedir. Zeyrekzade'nin Karaca Ahmed ile aynı şahıs olma ihtimalinden hareketle burada bahsi geçen vakfın Karaca Ahmed vakfı olduğu düşünülmektedir. Aynı şekilde hurufat defterinde kayıtlı Edirne'de Arabacı Ahmed mahallesinde Karaca Ahmed Zaviyesi'nin meşruta üzere zaviyedarlığı Derviş Mustafa bin Mehmed fevt olub yine evlad-ı vâkıfdan batn-ı evvelde Seyyid Mustafa bin Ali'ye kadısı Mehmed Yahya Efendi arzıyla tevcih ifadelerinde bahsedilen vâkıfın da Zeyrekzade olduğu tahmin edilmektedir. Çünkü ilgili belgede zaviyedarın hangi vakıftan ücret alacağı belirtilmemiştir.*

Karaca Ahmed adına eklenen unvanların zaman içerisinde farklılık göstermesi dikkat çekicidir. Nitekim 1571 tarihli tahrir kaydında ismin sonunda *Çelebi* unvanı yer alırken, 1860 sonrasındaki kayıtlarda genellikle *Paşa* unvanının tercih edildiği görülmektedir. Ayrıca 1881–1882 yıllarında kayda geçen Karaca Ahmed Menâkıbnâmesi'nde Karaca Ahmed'in çocuklarının da *Paşa*¹¹ unvanıyla anıldığı anlaşılmaktadır. Bu durum, Karaca Ahmed'in farklı dönemlerde farklı unvanlarla kayıt altına alınmasının, söz konusu dönemlerin ona yönelik ilgi ve bakış açılarıyla ilişkili olabileceğini göstermektedir.

3. OSMANLI DÖNEMİ'NDE EDİRNE KARACA AHMED MAHALLESİ

Karaca Ahmed Mahallesi'nin ne zaman oluştuğuna dair kesin bir kayıt şu ana kadar tespit edilememiştir. 1530 tarihli muhasebe defterinde Arabacı Ahmed mahallesinde Karaca Ahmed zaviyesinin varlığına işaret edilmekte olup Karaca Ahmed mahallesine dair herhangi bir kayıt mevcut değildir. 1570-1571 yıllarına ait tahrir defterinde, -sayfaları eksik olmakla birlikte- Arabacı Ahmed mahallesinde Kara Ahmed Çelebi zaviyesi geçmekle birlikte henüz mahalle adına rastlanılmamaktadır.

¹¹ Hacım Sultan'ın yaşlı bir kadından olduğu kabul edilen oğlunun adının Osman Paşa olarak belirtilmesi aynı dönemlerde benzer bir geleneğin olduğunun ifadesi olabilir. Bkz. (Gülerer, 2014: 31, 286).

Karaca Ahmed Mahallesi ile ilgili ulaşılabilen en erken tarihli bilgi, Edirne'ye ait 138 numaralı sicilde yer alan ve H.15 Safer 1154/M. 2 Mayıs 1741 tarihli bir kayıttır(BOA, EŞS, nr.138, 93a; Samıkıran, 2006: 478). Söz konusu kayıta *Karaca Ahmed Mahallesi* ifadesinin geçtiği görülmektedir. İlgili bilgiden hareketle Arabacı Ahmed mahallesinde mevcut bulunan Karaca Ahmed zaviyesinin etrafında zamanla yapılaşmanın artmasıyla Karaca Ahmed adını taşıyan yeni bir mahallenin teşekkül ettiği söylenebilir ki, Osmanlı döneminde birçok mahallenin genellikle tekke, zaviye veya cami gibi dini yapılar etrafında kurulduğu bilinmektedir.

Edirne avarız defterindeki sayfa eksiklikleri, Karaca Ahmed Mahallesi'nin söz konusu defterde kayıtlı bulunup bulunmadığının kesin biçimde tespit edilmesini engellemektedir.

Edirne nüfus defterlerini incelediğimizde 1830, 1831, 1834, 1841, 1842 ve 1845 tarihli defterlerde Karaca Ahmed mahallesinin varlığını devam ettirdiği görülmektedir.

Edirne'ye ait H.1310/M.1892 tarihli salnamede Edirne'nin mahalleleri kaydedilirken *Rûm Karaca Ahmed Mahallesi* bulunduğu ayrıca *Karaca Ahmed ve Noktacızade Mahalleleri*'nin birlikte yazıldığı görülmektedir. Söz konusu bilgiden hareketle yüksek olasılıkla Karaca Ahmed mahallesinde yaşayan Rumların ve Müslümanların ayrı olarak birer mahalle şeklinde yazıldığı düşünülmektedir ki, söz konusu salnamede bu yazım şeklinin birçok örneğini görebilmekteyiz(EVS, 1310, 289). Benzer durum H.1317/M.1901 tarihli salname için de geçerlidir. İlgili kaynakta *Rûm Karaca Ahmed Mahallesi* ayrı, (müslim) *Karaca Ahmed ile Noktacızade mahallelerinin* birlikte yazıldığı görülmektedir.

Ahmed Bâdî Efendi, evkaf muhasebe kayıtlarına dayanarak Karaca Ahmed mahallesinin eski isminin Arabacı Ahmed olduğunu ifade etmektedir(Ahmed Bâdî Efendi, 2014: 922). Yaptığımız araştırmalar neticesinde Edirne'ye ait muhasebe, tahrir, hurufat, nüfus, salname defterlerinde böyle bir bilgiye rastlanmamaktadır. Muhtemelen kâtip yanlışlıkla yazmış olmalıdır. Ayrıca Edirne Şer'îye Sicilleri içerisinde aynı sicil içerisinde hem Karaca Ahmed hem de Arabacı Ahmed mahallelerinin geçmesi söz konusu düşünceyi desteklemektedir¹².

Karaca Ahmed Mahallesi günümüze ulaşamamıştır. Edirne'nin Barutluk Mahallesinin eski adının Karaca Ahmed olduğu hakkında iddialar öne sürülse de(Meriç, 1963: 42; Şimşek, 2023: 341) Edirne'nin nüfus, temettuat defterlerinde ve vilayet salnamelerinde hem Karaca Ahmed Mahallesinin hem de Barutluk Mahallesinin bulunması ilgili iddiayı çürütmektedir. 1990 yılında Karacaahmet mahallesinin Barutluk Mahallesi muhtarlığına bağlandığı görülmektedir. Nitekim söz konusu mahalle içinde Karaca Ahmed Camii ve Karaca Ahmed Türbesi sokaklarının bulunması da bu görüşü desteklemektedir(Kazancıgil, 1999: 34). Günümüzde de aynı durum devam etmektedir.

3.1. Nüfus Defterlerine Göre Edirne Karaca Ahmed Mahallesi'nin Müslim Nüfusunun Genel Özellikleri

Karaca Ahmed mahallesine ait dokuz adet nüfus defteri tespit edilmiştir. Söz konusu nüfus defterlerinden yedisi mufassal(ayrıntılı) olup ikisi icmal(özet)dir. Mufassal olan nüfus defterlerinden dördü reaya, üçü Müslimlere aittir. Reaya nüfus defterleri; H.11 Cemaziyelevvel 1246/M.28 Ekim 1830(BOA, NFS.d.4228, 255-274), H.29 Zilhicce 1246/M. 10 Haziran 1831(BOA, NFS.d.6927, 67-68), H.29 Zilhicce 1256/M.21 Şubat 1841(BOA, NFS.d. 4237, 52b, 53a-b) ve H.29 Zilhicce 1260/M. 9 Ocak 1845(BOA, NFS.d.4254, 167-180) tarihlerini kapsamaktadır. Müslim nüfus defterleri ise sırasıyla H.29 Zilhicce 1246/M. 10 Haziran 1831(BOA, NFS.d.4225: 213-222), H.29 Zilhicce 1249 1249/M. 9 Mayıs 1834(BOA, NFS.d.4230, 134-139) ve H.1 Receb 1258/M. 8 Ağustos 1842(BOA, NFS.d., 4234, 256-266) yıllarına aittir. İcmal nüfus defterlerinin ise H.11 Cemaziyelevvel 1246/M.28 Ekim 1830(BOA, NFS.d.4374, 4) ile H.29 Zilhicce 1257/11 Şubat 1842(BOA, NFS.d., 4378, 11) tarihlerinde kaydedildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca H.1 Rebiülevvel 1259/1 Nisan 1843 tarihli nüfus yoklama defteri (BOA, ML.CRD.d. 706: 6) de mevcuttur.

¹² Bkz. (Samıkıran, 2006); (Belde, 2019).

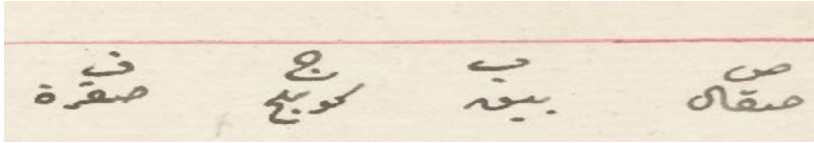
Edirne Karaca Ahmed mahallesine ait Müslim nüfus defterlerini incelediğimizde ilk deftere 192, ikinci deftere 226 ve üçüncü deftere ise 161 kişinin kaydedildiği tespit edilmiştir. İlk İcmal nüfus defterinde 90 tüvana, 37 sabi ile 35 müsinn kaydedilirken ikinci icmal nüfus defterinde 31 tüvana, 33 sabi, 49 müsinn, 9 nizamiye, 3 istibdal¹³ ve 1 süvari olup hane sayısının 67 olduğu görülmekte, nüfus yoklama defterine göre ise mahalledeki 76 hanede 48 tüvana, 43 sabi, 36 müsinn, 9 redif ve 6 mansure toplam 142 kişi bulunmaktadır. Ayrıca ikinci icmal defterine ilgili mahallede 57 Rum, 9 Kıpti hanesi kayıtlıdır.

Karaca Ahmed mahallesinde yaşayan kişilerin yaş dağılımına baktığımızda 0-10 yaş aralığındaki grubun en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir¹⁴. Yaş gruplarındaki artış veya azalışta mahallede yaşanan doğum ve ölümlerin yanı sıra mahalleden taşınanlar da etkili olmuştur. Nitekim 1831 tarihli nüfus defterinde altışar doğum ve ölüm gerçekleşirken 8 kişi için *nakl* 1 kişi için *reft* bilgisinin verildiği ifade edilebilir. 1842 tarihli müslim nüfus defterinde 14 kişi için *tevellüd*, 38 kişi için *fevt şerhi* düşülmüştür. Söz konusu defterde 10 kişinin *reft* ve 32 kişinin *nakl* olduğu görülmektedir. Son defterde ise 10 kişinin *fevt* olduğu 12 kişinin de *nakl* olduğu anlaşılmaktadır.

1831 tarihli nüfus defterinde en çok geçen ilk üç isim otuz adet ile Mehmed, yirmi dokuz adet ile Ahmed ve on sekiz adet ile Ali'dir. 1834 tarihli nüfus defterinde ilk üç sıra Mehmed(41), Ahmed(32) ve Mustafa(21) şeklindedir. 1842 tarihli nüfus defterinde de sıralama değişmemiş sadece rakamlar da düşüş yaşandığı görülmüş olup bahsi geçen azalma sırasıyla 28, 15 ve 14'tür.

Nüfus defterlerindeki sakal-bıyık durumunu incelediğimizde ilk nüfus defterinde kişilerin sakal-bıyık durumu detaylı bir şekilde yazılırken söz konusu defterin 194. sayfasından itibaren ve bizim de çalışmamızın konusunu içeren yerlerde ilgili durumu belirtmek için bazı işaretlemelerin kullanıldığı görülmektedir. İlgili işaretler şu şekilde gösterilmiştir (BOA, NFS.d.4225, 194).

Şekil 1. Nüfus defteri kısa işaretlemeler.

Sakallı kişiler için "Sad" harfi, bıyıklı kişiler için "Be" harfi köşiç(köse) olan kişiler için "Cim" harfi ve son olarak sakran? kişiler için de "kaf" harfinin kullanıldığı söylenebilir. Kâtibin kişileri deftere bu şekilde kaydetmesi pek rastlanmayan bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim nüfus defterlerinde fiziksel özellikler genellikle detaylı şekilde yazılırken, söz konusu defterde işaretlemeler kullanılması kâtibin kişisel bir tercihi midir yoksa nüfus defterlerinde böyle işaretlemelerin kullanılması talimatı verilmiş midir? Bu konuda kesin bir yargıya varmak güçtür. Fakat ilk bakışta bunun bir bireysel tercih meselesi olduğu kanaati bizde oluşmaktadır.

Konumuza tekrar dönecek olursak ilk Müslim nüfus defterinde 51 kişi sakallı, 5 kişi köşiç(köse), 2 kişi sarı ve 1'er kişi kumral ile kır sakallı olarak kaydedilmiştir. Söz konusu defterde 16 kişi bıyıklı, 2 kişi sarı bıyıklı, 1 kişi kara bıyıklı ve 1 kişi de şabb olarak yazılmıştır. İkinci nüfus defterinde herhangi bir sakal, bıyık bilgisi verilmemiştir. Üçüncü nüfus defterinde 21 kişi kara sakallı, 13 kişi kır sakallı, beşer kişi aksakallı ile sarı sakallı, 4 kişi kumral sakallı ve birer kişi köse kara ile kır köse sakallıdır. Bıyık bilgisi verilen 55 kişiden 18'i kara, 15'i ter, 13'ü şabb-ı emred, 7'si sarı ve 1 kişi siyah ile kumral bıyıklıdır.

¹³Arapça değiştirmek manasına gelen kelime, askerî terim olarak askerlerin muvazafılık(vazife) sürelerini tamamladıktan sonra ihtiyat(yedek) sınıfına aktarılmaları için kullanılmış; zaman zaman 'müstebdel' anlamında da kullanılmıştır. Bazen İstibdal efradı kullanımı vardır. İlgili kelime de askerliğini bitirmiş ve terhis olanlar hakkında kullanılmaktadır. Bkz. (Pakalın, 1993, 96)

¹⁴ Bkz. Tablo: 2

Defterlerde kişilerin boy durumunu incelediğimizde sadece üçüncü defterde boy durumunun yazıldığı görülmektedir. İlgili defterde 66 kişi orta boylu, 12 kişi uzun boylu ve birer kişi kısa ile uzunca boyludur.

Defterde kişilerin hastalık durumuna baktığımızda ilk nüfus defterinde 2 kişi *alil*(hasta), 1 kişi *mariz*(hasta) olarak kaydedilmiştir. İkinci nüfus defterinde 3 kişinin *alil* olduğu anlaşılmaktadır. Son nüfus defterinde 1 kişi *yekçeşm* olarak kayıtlıdır.

Müslimlere ait üç defter incelendiğinde yetimlerin bulunduğu görülmektedir. İlk defterde 1 kişi yetim iken ikinci defterde bu sayı 5'e çıkmış son nüfus defterinde ise tekrar 1'e düşmüştür. Ayrıca ilk nüfus defterinde 1 kişi hakkında *rebib*¹⁵ bilgisi verilmiştir.

İlk nüfus defterinde 7 kişi hakkında *mahallelisi haberiyle*, 2 kişi hakkında da *pederi haberiyle* şerhi düşülerek kişilerin varlığı deftere kaydedilmiştir.

İkinci nüfus defterinde Mehmed Ali bin Abdullah hakkında *bi eşref-i İslam müşerref bude* notu düşülmüştür. İlgili bilgiden hareketle Mehmed Ali'nin farklı bir dinden olup İslam dinini seçtiği anlaşılmaktadır.

Üçüncü nüfus defterinde 1 kişi hakkında *kel* bilgisi verilmiştir.

Evlilik sonucu oluşan akrabalıkların da deftere kaydedildiği görülmektedir. İlk nüfus defterinde 1 kişi damat, ikinci nüfus defterinde 3 kişi damat, 1 kişi kayın ve son nüfus defterinde 2 damat ve 1 kayın şerhleri düşülmüştür.

3.1.1. Nüfus Defterlerine Göre Meslekler

Nüfus defterleri incelenerek kişilerin meslekleri hakkında bilgi edinmek mümkündür. Karaca Ahmed mahallesine ait üç nüfus defterinde tespit edilen mesleklerin, defterlere göre bazı farklılıklar gösterdiği anlaşılıyor. Her üç deftere kayıtlı meslekler şunlardır: *Arabacı, bağcı, bekçi, derlikçi, eskici, hallaç, imam, koçucu, mestçi, muhtab, sarraç, takyeci, nalband ve terzi*. Birinci ve ikinci nüfus defterinde olup son nüfus defterinde bulunmayan meslekler: *Etmekçi, kahveci, mahlebeci, rençber, terziler kethüdası, hasırcı, dikici ve yemenicidir*. İkinci ve üçüncü nüfus defterinde olup ilk nüfus defterinde yer almayan meslekler: *Balcı, duhancı, dülger, külahçı, suyolcu, çiçekçi ile destereci*. Sadece ilk nüfus defterinde olan meslekler: *Aylakçı, berber, hatabçı, lüleci, odunyarıcı, pabuçcu, şatır, süpürgeci ve temürcü*; Sadece ikinci nüfus defterinde olan meslekler *bahçeci, danacı, doğramacı, düğmeci, muhtar, nalbur, nazır, paçacı, sayacı/sapçı, şükûfeci ve tellak*. Sadece üçüncü defterde olan meslekler şunlardır: *debbağ kalfası, dikici kalfası, kasap, kütüphaneci?, mestçi çirağı, muhtab kalfası, tacir, tarabzeci ve yemenici kalfası*. Askerlik mesleğine sahip olanlar *Asker Potansiyeli* başlığı altında değerlendirilecektir.

3.1.2. Asker Potansiyeli

Osmanlı Dönemi'nde Yeniçeri ocağının kaldırılmasının ardından yerine *Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye* adıyla bir ordu kurulmuş, söz konusu ordunun asker ihtiyacını karşılamak amacıyla nüfus sayımları yapılmış, askerliğe uygun olanlara "mim" işareti konulmuş, yaklaşık 8-9 yaşında ve fiziken uygun olanlar için ne zaman askere alınacaklarını belirtmek amacıyla "tüvana", yaşça ileri olanların da hangi zamanda askerlik yükümlülüğünden çıkacağını belirtmek için "müsinn" terimleri kullanılmıştır. Ayrıca ilgili orduya destek sağlaması için ilerleyen yıllarda *Redif-i Asâkir-i Mansûre* veya *Asâkir-i Redife-i Mansûre* kurulmuştur(Özcan, 2007).

İlk defterde mim işaretli 45 kişi bulunmaktadır. İkinci defterde 37 kişi mim işaretlidir. İlk nüfus defterinde 21 tane tüvana bulunmaktadır. Söz konusu tüvanalardan hicri 1248'de askere alınacaklardan 6 tanesi 10 yaşında, 2 tanesi 11 yaşında; hicri 1249'da askere alınacak 3 kişinin de yaşı 9'dur. Tüvana olup yaşları ve askere alınma tarihleri kaydedilmeyen 10 kişi tespit edilmiştir. İkinci nüfus defterinde Tüvana olarak kaydedilen 19 kişiden sene 1251'de askere alınacak 1 kişinin yaşı 10, hicri 1252'de askere alınacak 10 kişiden 4'ü 9 yaşında 6'sı 10 yaşındadır. Sene 53'de askere alınacak 3 kişinin

¹⁵ Üvey oğul

de yaşı 9, hicri 1254'de askere alınacaklar 8, hicri 1255 askere alınacaklar 7 yaşındadır. İlk defterde müsinn olarak kaydedilen 13 kişiden 4'ünün yaşı yazılmamıştır. Yaşı yazılmayan 4 kişiden 3'ünün *alil*(2) ve *mariz* olduğu kaydedilmiştir. Yaşı yazılan 9 kişi de 40 yaşındadır. İkinci defterde müsinn olarak kaydedilen 26 kişiden hicri 1250'de askerden düşecek 1 kişinin yaşı 38 olup hicri 1251 tarihinde 10 kişi askerlikten düşecektir. Bu kişilerin tümünün yaşı 40'tır. Hicri 52'deki 6 kişi de 39 yaşında, hicri 1253'deki 2 kişinin de yaşı 38'dir. Hicri 1254'teki 2 kişi 37 yaşındadır. Üçüncü defterde mim, tûvana ve müsinn işareti düşülen kimse bulunmamaktadır. Bunların dışında daha önce bahsedildiği üzere destek mahiyetinde kurulan redife de yazılan kişilerin kayıtlarının tutulduğu görülmektedir. İkinci nüfus defterinde redife yazılan 12 kişi mevcuttur. Bahsi geçen 12 kişiden 7'si hicri 1250 yılında, 3'ü hicri 1252 yılında, kalan 2'si ise hicri 1254 yılında redife katılacağı belirtilmiş, ikinci nüfus defterinde 7 kişi redif, 3 kişi mansurede, 1 kişi redifte onbaşı, 1 kişi asakir-i redifede çavuş olduğu ifade edilmiştir. Bu tür kayıtlardaki farklılıkların, ilgili kişilerin fizikî özellikleriyle ilgili olabileceği söylenebilir. Ayrıca kâtiplerin dikkatsizlikleri ya da özen göstermemeleri de bunda etkili olmuş olabilir.

Nüfus defterlerinde askerlikten ihraç edilen kişilerin varlığı tespit edilmiştir. İkinci nüfus defterinde 9 kişinin askerlikten ihraç edildiği, söz konusu 9 kişiden 3'ünün alil olduğu belirtilmektedir. Üçüncü nüfus defterinde ise 5 kişinin ihraç edildiği bildirilmektedir. Ayrıca bir kişi için *an tekaüd tabur-u asakir-i Hüseyin Paşa* notu düşülmüştür. İlgili bilgidен hareketle ilgili kişinin Hüseyin Paşa'nın komuta ettiği taburdan emekli olduğu anlaşılmaktadır.

Edirne'ye ait icmal nüfus defterlerinde askerlikle ilgili kayıtlara rastlanmaktadır. İlk icmal defterine göre Karaca Ahmed mahallesinde 90 tûvana, 35 müsinn bulunurken ikinci icmal defterine göre 31 tûvana, 49 müsinn, 9 nizamiye, 3 istibdal ve 1 süvari kaydedilmiştir.

1842 tarihli nüfus defterine 48 tûvana, 36 müsinn, 8 redif ve 6 mansurenin yazıldığı görülmektedir.

3.2. Temettuat Defterlerine Göre Edirne Karaca Ahmed Mahallesi

Temettuat defterleri tasnifinde Müslümanların ve Gayrimüslimlerin kayıtlarının ayrı tutulduğu görülmektedir. Karaca Ahmed mahallesine ait Rum halkının defteri arşiv kataloğunda bulunurken (BOA, ML.VRD.TMT.d 5846) söz konusu mahallede yaşayan Müslümanların temettuat defteri görülmemektedir. Bunun sebebi olarak ya defter henüz tasnif edilmemiş veya defterin kaybolduğu ifade edilebilir. Bu yüzden benzer özellikler taşıdıklarını var sayarak Gayrimüslim halk ile ilgili veriler değerlendirilmiştir.

3.2.1. Karaca Ahmed Mahallesi Arazi Varlığı, Yetiştirilen Ürünler ve Ödenen Vergiler

Karaca Ahmed mahallesinin arazi varlığını incelediğimizde bağ ve harir bahçesinin bulunduğunu görmekteyiz. 47 hanenin toplam 165,5 dönüm bağ ve 30,5 dönüm harir bahçesi olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu bağdan 8.509,5 kuruş, harir bahçesinden¹⁶ ise 1.820 kuruş gelir elde edilmiştir.

Karaca Ahmed mahallesinde yetiştirilen ürünlere baktığımızda sadece üzümün yetiştirildiği anlaşılmaktadır. Toplam 4.125 kıyve üzüm için 41.250 kuruş öşür ödendiği ifade edilmiştir.

Karaca Ahmed mahallesinde yaşayanların tümü Gayrimüslim olduğundan dolayı cizye vergisi ödedikleri ve ödenen vergilerin de âlâ, evsat ve ednâ şeklinde tahsil edildiği görülmektedir. Söz konusu mahallede 6 kişi âlâ, 56 kişi de evsat düzeyde vergi ödemiştir. 1 kişinin gözleri *alil* olduğu için vergiden muaf tutulduğu anlaşılmaktadır.

3.2.2. Hayvancılık

Karaca Ahmed mahallesinde hayvancılığın yaygın olmadığını söyleyebiliriz. 48 haneli bir mahallede sadece bir hanede sağman ağnamin bulunduğu ve söz konusu hanenin 25 hayvanı olduğu, ilgili hayvanlardan 187,5 kuruş hasılat elde edildiği görülmektedir.

¹⁶ Dut bahçesi

4. SONUÇ

Karaca Ahmed ve ona bağlı cemaatin Moğol istilaları ve Hârizmşahlar Devleti'nin yıkılması sonucu Anadolu'ya geldikleri, Selçuklu Devleti'nin de siyasi yönlendirmeleri sonucunda Batı Anadolu'ya yerleştirilmiş oldukları söylenebilir. Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'ı fethi sonucunda da Karaca Ahmed vb. cemaatlerden bazılarının bu bölgelere yerleştirildikleri ifade edilebilir.

Edirne'de Karaca Ahmed ile ilgili dinî ve sosyal yapı üzerine yapılan bu inceleme, söz konusu ismin şehirde çok önemli bir yer ettiğini ortaya koymaktadır. Karaca Ahmed'in izlerini, ilk olarak türbeli bir şekilde inşa edildiğini düşündüğümüz zaviye ile birlikte görmekteyiz. Zaviyeye ilave olarak yaklaşık aynı tarihlerde var olabileceğini düşündüğümüz Karaca Ahmed mevkii adının da Karaca Ahmed'in sadece dinî bir yapıya değil aynı zamanda coğrafi bir mekâna da isim olmaya başladığını gösterdiği ifade edilebilir.

Kuvvetle muhtemel 18. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren Karaca Ahmed ismi kendini bu kez yine bir dinî yapı olan cami ile göstermektedir. Aynı yüzyılın ortalarına doğru söz konusu ismin bir mahalle kaydında görülmesi sonucunda Karaca Ahmed, artık yalnızca dinî bir isim değil aynı zamanda idari statüde önemli bir yer teşkil eden mekân adı ile ortaya çıkmış görünmektedir.

1782 tarihindeki mescid kaydı ise Karaca Ahmed isminin son kez görüldüğü yapı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sonuç itibarıyla, Karaca Ahmed isminin Edirne'de zaviye, türbe, mevkii adı, cami, mahalle ve mescid gibi farklı yapı ve alanlarda karşımıza çıktığı tespit edilmiştir. Bu durum, söz konusu ismin şehir kimliğinin oluşumunda önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Beyan ve Açıklamalar

1. Bu çalışmanın yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduğunu kabul etmektedirler.
2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
3. Bu çalışma, intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir.

KAYNAKÇA

- Ahmet Bâdî Efendi. (2014a). *Riyâz-ı belde-i Edirne: 20. yüzyıla kadar Osmanlı Edirne'si* (Cilt 1/1) (N. Adıgüzel & R. Gündoğdu, Haz.). Trakya Üniversitesi Yayınları.
- Ahmet Bâdî Efendi. (2014b). *Riyâz-ı belde-i Edirne: 20. yüzyıla kadar Osmanlı Edirne'si* (Cilt 1/2) (N. Adıgüzel & R. Gündoğdu, Haz.). Trakya Üniversitesi Yayınları.
- Aslanapa, O. (2014). *Edirne'de Osmanlı devri âbideleri*. Edirne Valiliği Kültür Yayınları.
- Âşıkpaşazade. (2003). *Osmanoğulları'nın tarihi* (K. Yavuz & M. A. Y. Saraç, Çev.). Koç Kitaplığı.
- Aydın Vilayet Salnamesi (AVS). (1895/H. 1313).
- Aydın Vilayet Salnamesi (AVS). (1896/H. 1314).
- Aydın Vilayet Salnamesi (AVS). (1897/H. 1315).
- Aydın Vilayet Salnamesi (AVS). (1908/H. 1326).
- Barkan, Ö. L. (1966). Edirne askeri kassamına âit tereke defterleri (1545-1659). *Belgeler*, 3(5-6), 1-479.
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü. (2001). *370 numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Rûm-ili defteri (937/1530)* I. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Belde, A. (2019). *198 nolu Edirne şeriye siciline göre Edirne'de sosyal ve ekonomik hayat* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.
- BOA (Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi). A.{DVNSMHM.d. nr. 15.
- BOA. EŞS. nr. 138, 205, 220.
- BOA. EV.d. nr. 15730, 17340, 17581, 18721, 19018, 19152.
- BOA. MAD.d. nr. 262, 2498.

- BOA. ML.CRD.d. nr. 706.
- BOA. ML.VRD.TMT.d. nr. 1949, 1951, 1953, 1962, 1963, 1966, 5846.
- BOA. NFS.d. nr. 3084, 3107, 3844, 4225, 4228, 4230, 4237, 4254, 4374, 4378, 6927.
- BOA. TT.d. nr. 16, 370, 402, 418, 494.
- Büyük, O. (2022). XIV. yüzyıldan günümüze Osmanlı Edirne'sinde kaybolan camiler ve mescitler. *Edirne Camileri ve Selimiye Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (ss. 230–280). Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Edirne Vilayet Salnamesi (EVS). (1892/H. 1310).
- Edirne Vilayet Salnamesi (EVS). (1901/H. 1317).
- Emen, H. (2010). *494 numaralı tahrir defterine göre Rumeli bölgesinde nüfus ve yerleşme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Enîsî, H. *Miratü'l vefâ li vücûh es-safâ*. Süleymaniye Kütüphanesi, No. 2605/1.
- Eyice, S. (1994). Edirne mimari. *TDV İslâm Ansiklopedisi* içinde (Cilt 10, ss. 431-442). TDV Yayınları.
- Gelibolulu Mustafa Âli Efendi. (1997). *Kitabü't-tarih-i künhü'l-ahbâr* (Cilt 1) (A. Uğur, M. Çuhadar Gül & İ. H. Çuhadar, Haz.). Erciyes Üniversitesi Yayınları.
- Gökbilgin, T. (1952). *XV-XVI. asırlarda Edirne ve Paşa livâsı: Vakıflar-mülkler-mukataalar*. Üçler Basımevi.
- Gökbilgin, T. (1993). Edirne şehrinin kurucuları. *Edirne'nin 600. fethi yıldönümü armağan kitabı* içinde (ss. 161-178). Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Gökbilgin, T. (1994). Edirne. *TDV İslâm Ansiklopedisi* içinde (Cilt 10, ss. 425-431). TDV Yayınları.
- Gönenç, C. S. (2016). *İstanbul Karaca Ahmet Sultan Dergâhı*. Karacaahmet Sultan Kültür Derneği Yayınları.
- Gülerer, S. (2014). *Hacı Bektaş-ı Velî'nin halifelerinden Hacım Sultan ve menâkıbnâmesi*. AKY Yayınları.
- Gülsoy, E. (2016). XVI. yüzyılda Edirne şehri mescitleri ve vakıf defterleri. *Prof. M. Tayyib Gökbilgin ve Edirne Sempozyumu Bildirileri* içinde (ss. 123-149).
- Halaçoğlu, Y. (2009). *Anadolu'da aşiretler, cemaatler, oymaklar (1453-1650)* (Cilt 3). Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Hoca Sadeddin Efendi. (1979). *Tacü't-tevarih* (Cilt 5) (İ. Parmaksızoğlu, Sad.). Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Karaca Ahmet Sultan Menâkıbnâmesi*. (2021). (H. D. Gümüšoğlu, Haz.). Post Yayınevi.
- Kayıcı, H. (2013). *Sâlnâmelere göre idârî sosyal ve ekonomik yapısıyla Edirne Sancağı*. Edirne Valiliği Kültür Yayınları.
- Kazancıgil, R. (1999). *Edirne mahalleleri tarihçesi 1529-1990*. Edirne Valiliği Yayınları.
- Köylerimiz*. (1933). İstanbul Matbaacılık ve Neşriyat Türk Anonim Şirketi.
- Maden, F. (2012). Edirne vilayetinde Bektaşî tekke ve türbeleri. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırmaları Dergisi*, (64), 55-76. <https://izlik.org/JA39DP62DR>
- Manakıb-ı Hacı Bektâş-ı Velî (Vilâyet-Nâme)*. (1958). (A. Gölpınarlı, Haz.). İnkılap Yayınları.
- Oruç Beğ Tarihi (Osmanlı Tarihi 1288-1502)*. (2007). (N. Öztürk, Haz.). Çamlıca Basım Yayın.
- Osman, R. (1999). *Edirne evkâf-ı İslamiye tarihi camiler ve mescitler* (Ü. A. Özsoy, Sad.). Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Özcan, A. (2007). Redif. *TDV İslâm Ansiklopedisi* içinde (Cilt 34, ss. 524-526). TDV Yayınları.
- Özcan, H. & Gönenç, C. S. (2015). Yazılı ve sözlü ortamlardaki Karaca Ahmet Sultan menkabelerinin karşılaştırılması. *Turkish Studies*, 10(4), 717-746. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.7710>
- Özdeğer, M. (2001). *15-16. yüzyıl arşiv kaynaklarına göre Uşak kazasının sosyal ve ekonomik tarihi*. Filiz Kitabevi.

- Özlü, Z. (2015). Osmanlı döneminde Hacı Bektaş Veli sülalesi: Çelebiler. *Bellekten*, 79(225), 501-530. <https://doi.org/10.37879/bellekten.2015.501>
- Pakalın, M. Z. (1993). *Osmanlı tarih deyimleri ve terimleri sözlüğü* (Cilt 2). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Samıkıran, O. (2006). *138 numaralı Edirne şer'iyye sicilli H.1119-1161/M.1707-1748* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Savaş, S. (2018). Dedebâli cemaati ve Uşak kazası Dedebalılar köyü. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (32), 243-262. <https://doi.org/10.30794/pausbed.424378>
- Savaş, S. (2019). Dedebalılarının izinde II: Dedebalı zaviyesi ve Harmancık kazası Dedebalı karyesi. *Vakıflar Dergisi* 80. Yıl Özel Sayısı, 211-243. <https://doi.org/10.16971/vakiflar.586901>
- Savaş, S. (2021). Dedebalılarının izinde III: Balkanlarda Dedebalılar cemaati ve Tırnova kazası Dedebalı karyesi. *Anadolu ve Balkan Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 173- 295. <https://doi.org/10.32953/abad.915945>
- Sert, S. (2011). *Temettuât defterleri'ne göre Edirne şehri* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Niğde Üniversitesi.
- Seyyid Hüseyin. *Mir'âtü'l-vefâ*. Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi Hüseyin Kocabaş Kitaplığı, No. 169.
- Süreyya, M. (1996). *Sicill-i Osmanî* (Cilt 5) (N. Akbayar, Haz.). Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Şahin, H. (2001). Karaca Ahmed. *TDV İslâm Ansiklopedisi* içinde (Cilt 24, ss. 374-375). TDV Yayınları.
- Şahin, H. (2015). Karaca Ahmed üzerine yapılan çalışmalara dair bir literatür değerlendirmesi. *VIII. Uluslararası Üsküdar Sempozyumu Bildirileri* içinde (Cilt 3, ss. 61-77). Üsküdar Belediyesi Yayınları.
- Şimşek, S. (2008). *Osmanlı ikinci başkenti Edirne'de tasavvuf kültürü*. Buhara Yayınları.
- Şimşek, S. (2023). Öncü şehir Edirne'nin manevî mimarları. *Şemseddin Sivâsi anısına şehir ve kimlik* içinde (ss. 333-358). Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- T.C. Dâhiliye Vekâleti. (1928). *Son teşkilat-ı mülkiyede köylerimizin adları*. Dâhiliye Vekâleti Yayınları.
- Taneri, A. (1997). Celâleddin Hârizmîşah. *TDV İslâm Ansiklopedisi* içinde (Cilt 7, ss. 248-250). TDV Yayınları.
- Taş, K. Z. (2019). Karaca Ahmed'in ahfadına dair yeni belge ve bilgiler. *VII. Uluslararası Osmanlı İstanbul'u Sempozyumu Bildirileri* içinde (ss. 437-451).
- Taşgın, A. (2013). *Dediği Sultan ve menakıbı Konya ve çevresinde Ahmet Yesevi halifelerinin izleri*. Çizgi Kitabevi.
- Taşköprülüzade Ahmed Efendi. (2019). *Eş-şakâiku'n-nu'mâniyye fi' ulemâi'd-devleti'l-osmâniyye* (M. Hekimoğlu, Haz.; D. Örs, Ed.). Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.
- Tıktaş, S. (2014). *XVI. yüzyıl Edirne şehri: Demografik toplumsal ve ekonomik yapı* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi.
- Tosun, N. (2007). Karaca Ahmed hakkında meçhul kalmış bilgiler. *V. Uluslararası Üsküdar Sempozyumu Bildirileri* içinde (Cilt 2, ss. 323-328). Üsküdar Belediyesi Yayınları.
- Turğut, V. (2020). Cemâlüddin Musa Sâvî/Zilî ve Şeyh Osman-ı Velî ile ahfadına dair vakfiyeler ve düşündükleri (Vahdet-i tarikat). *Vakanüvis - Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 1029-1073. <https://doi.org/10.24186/vakanuvis.781719>
- VGMA (Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi). HD. nr. 1219, 1165, 1172, 1185, 1200, 1201.
- Yıldırım, İ. & Savaş, S. (2025). Rûm'un (Anadolu'nun) gözcüsü Karaca Ahmed ve Uşak Karacaahmet köyü. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırmaları Dergisi*, (114), 77-109. <https://doi.org/10.60163/tkhcbva.1586505>
- Yiğit, A. (1998). *XVI. yüzyılın ikinci yarısında Edirne kazası* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İnönü Üniversitesi.

B. TABLOLAR**Tablo 1.** Nüfus defterlerine göre müslim kişi isimleri.

1831	1834	1842
Mehmed bin Ahmed	Arif bin Mustafa	El-Hac Mehmed Arif ibn Mustafa
Derziler kethüdası Hüseyin bin Halim	Oğlu Ali	İsmail bin Abdullah
Damadı Ahmed bin -	Diğeri Mustafa	Ahmed bin Mustafa
Mehmed Emin bin Ahmed	Hacı Ahmed bin Ali	Mustafa
Pabuççu Mehmed bin Süleyman	İsa bin Mehmed	Mehmed bin Hüseyin
Takyeci Ahmed bin Mustafa	Oğlu Sekban? Mehmed	Oğlu Eyüb
Mustafa bin Ahmed	Diğeri Mustafa	Karındaşı Hüseyin bin Ali
Berber Ahmed bin Abdullah	Diğeri Mehmed Salim	Diğeri Feyzullah
Hallac Süleyman bin Hüseyin	Hasan bin Ahmed	Pederleri Hüseyin bin Mehmed
Mehmed Şakir bin Süleyman	Deli Ahmed bin Mustafa	Ali bin Mehmed
Hallac Mehmed bin Mehmed	İbrahim bin Hacı Emin	Ahmed bin Süleyman
Mustafa bin Mehmed	Oğlu Mehmed	Oğlu Mehmed
Rençber Mehmed Emin bin Mustafa	Karındaşı Kamil	Mahmud bin Mehmed
İbrahim bin Mehmed Emin	Tahir bin Hüseyin	Oğlu Mehmed
Mehmed Kamil bin Mehmed Emin	Oğlu Mehmed	Diğeri Mustafa
Hatabcı Ahmed bin Mehmed	Ali bin Mehmed	Şişmanoğlu Ali ibn Ahmed
Mustafa bin Ahmed	Emin bin Ahmed	Şişmanoğlu Salim ibn Mehmed
Mestci Ali bin İbrahim	Murad bin Mehmed Emin	Dağlıoğlu Salih bin Mehmed
Mehmed bin Osman	Arif bin Mehmed Emin	Karındaşı Latif
Nalband Mehmed Arif bin Mehmed Emin	Oğlu Emin	Hacı Memiş bin Feyzullah
Emin bin Mehmed Arif	Diğeri Mehmed	Salim ibn Mustafa
Berber İbrahim bin Mehmed Seyyid	Hüseyin bin Abdullah	Arabacıoğlu Nuri ibn Ali
Hallac Ahmed bin Mehmed	Oğlu Mehmed	Oğlu Ali
Rençber Mustafa bin Hüseyin	Hafız Halil bin Ali	Mehmed
Kahveci Yahya bin Mehmed	Ahmed bin Ahmed	Hüseyin bin Abdullah
Mehmed bin Yahya	Ahmed bin Hamal? Yahya Hüseyin	Oğlu Ahmed
Mustafa bin Yahya	Karındaşı yetim Mehmed	Hüseyin bin Salim
Mehmed Salim bin Yahya	Hasan bin Hacı Ahmed	Mehmed Arif
Yemenici Mehmed Tahir bin Ali	Oğlu Mustafa	Oğlu Salim
Mehmed bin Mehmed Tahir	Ali bin Mustafa	Salih bin Mehmed
Nalband Mehmed bin Mehmed Sadık	Oğlu Mustafa	Balcıoğlu Ali bin Ali
Bağcı Mehmed Salih bin Mehmed	Ahmed bin İsmail	Osman bin Mehmed
Mehmed bin Mehmed Salih	Karındaşı Esad	Oğlu Mustafa
Bağcı Hasan bin Abdullah	Mustafa bin Mehmed	Yahya bin Hacı Salih
Ahmed bin Hasan	Oğlu Ahmed	Emin bin Ahmed
Takyeci Ali bin Mehmed	Hacı Muhsin bin Feyzullah	Tahir bin Hüseyin
Ahmed bin Ali	Bağcı küpeli Hasan bin Abdullah	Oğlu Mehmed
Tevellüd: Mehmed Kamil veled-i Ali	Oğlu Ahmed	Yahya bin Mustafa
Mestci Mehmed Selim bin Feyzullah	Yemenici Ahmed bin Mehmed	Mustafa
Ahmed bin Mehmed Salim	Mehmed Ali bin Sadık	İbrahim
Mestci Yahya bin Mustafa	Hüseyin bin Ali	Damadı Murad bin Abdullah
Mustafa bin Yahya	Ahmed bin Mustafa	Oğlu Mehmed
İbrahim bin Yahya	Oğlu Mustafa	Mustafa ibn Memiş

Odunyarıcı Ahmed bin Süleyman	Ahmed bin İbrahim	Oğlu Memiş
Halil bin Ahmed	Karındaşı Mehmed	Diğeri Mehmed
Arabacı Mehmed bin Hüseyin	Ali bin İbrahim	Salih
Mehmed Salih bin Mehmed	Salih bin Ahmed	Ahmed bin Musa
Arabacı Ahmed bin Mustafa	Oğlu Mehmed	Oğlu İbrahim
Ali bin Ahmed	Hüseyin bin Halil	Salih bin Halil
Arabacı Hüseyin bin Mehmed	Damadı Ahmed bin Mehmed	Oğlu Ali
oğlu Mehmed	Oğlu Mehmed Emin	Diğeri Şakir
Arabacı Mehmed bin Mehmed	Ali bin Muslu Mehmed	Oğlu Halil
Dikici Ali bin Mustafa	Oğlu Ahmed	Abdullah bin Şükrü
Mustafa bin Ali	Mestçi Salih bin Süleyman	Oğlu Mehmed
Eskici Hasan bin Ahmed	Ali bin Ali	Diğeri Şükrü
Arabacı Ahmed bin -	Karındaşı Ahmed	Karındaşı İbrahim bin Şükrü
Mehmed Emin bin Ahmed	Hüseyin bin Mehmed	Diğeri Salim
Nalband Süleyman bin Ahmed	Oğlu Mehmed	İbrahim bin Mehmed
Ahmed bin Süleyman	Diğeri Ali	Ali bin İbrahim
Aylakçı İbrahim bin Halil	Diğeri Feyzullah	Damadı Mehmed Şerif bin Ali
Mestci Ali bin Ömer	Osman bin Mehmed	Mehmed bin Abdullah
Temurcu Ahmed bin İbrahim	Ahmed bin ...	Oğlu Ali
Mehmed bin İbrahim	Oğlu Mehmed	Diğeri Mehmed
Biraderi -	Diğeri Musa	İbrahim bin Hüseyin
Temurcu El-Hac Ahmed bin Halil	Hasan bin Yunus	Ahmed bin Bekir
Derlikçi Mehmed Arif bin Mustafa	Oğlu Hüseyin	Oğlu Mehmed Ali
Ali bin Mehmed Arif	Diğeri Sadık	Diğeri Mustafa
Yemenici Ahmed bin Mehmed	Mehmed bin İsmail	Şişman Mehmed bin Hüseyin
Nalband Mehmed bin Abdullah	Oğlu Ahmed	Oğlu Halil
Mustafa bin Mehmed	Diğeri İsmail	Bakioğlu Ahmed bin Mehmed
Tevellüd: Bayram bin Mehmed	Karındaşı Mahmud	Yahya bin Abdullah
Hasırcı Mehmed Şakir bin Ahmed	Şatır? Ahmed bin Mehmed	Oğlu Mehmed
Muytab Mustafa bin Mehmed	Koca Hüseyin bin Ali	Diğeri Ali
Odunyarıcı Mehmed bin Hamza	Oğlu Ali	Mıstık
Yemenici Mehmed Arif bin Ahmed	Ali oğlu Abdi	Karındaşı Salim
Takyeci? Mehmed Emin bin Mustafa	Kara Salih bin Ali	Mehmed bin Ahmed
Süpürgeci Hüseyin bin Mehmed	Oğlu Ömer	Ali bin Mustafa
Mehmed bin Hüseyin	Diğeri Mehmed Şakir	Oğlu Mustafa
Ali bin Hüseyin	Muhsin? Bin Hüseyin	Emin bin İsmail
Feyzullah bin Hüseyin	Oğlu Mustafa	Oğlu İsmail
Berber Osman bin Mehmed Salih	Mustafa oğlu Mustafa	Diğeri İbrahim
İsmail bin Osman	Diğeri Mehmed	Rüstem bin Abdullah
Hasan bin Osman	Muhsin bin Mehmed	Şakir bin Emin
Bağcı Ali bin Mehmed	Hüseyin bin Ahmed	Oğlu Hüseyin
Ali bin Ali	Oğlu Mehmed	Diğeri Tahir
Ahmed bin Ali	İsmail bin Mehmed	İmamoğlu Mustafa bin Mehmed
Hasan bin Ali	Latif bin Veli	Oğlu Mehmed
Arabacı Osman bin Mehmed	Oğlu Hüseyin	Ahmed bin Mehmed
tevellüd: oğlu Ali	Dülger Mustafa	Dağlıoğlu Mustafa bin Ahmed
Dikici Mehmed Selim bin Mehmed	Hacı Mehmed bin Mustafa	Oğlu Ahmed
Halil bin Mehmed	Hüseyin bin Ahmed	Salim bin Ahmed
Birader -	Damadı Musa bin Ali	Diğer Oğlu Mehmed

Arabacı Ahmed bin Ebubekir Mehmed bin Ahmed	Ciğercioğlu Mehmed bin İbrahim Oğlu Arif	Mehmed bin İbrahim Kara Ahmed bin Hüseyin
Nalband Mehmed Şakir bin Mehmed Emin	İbrahim bin Abdullah	Oğlu Hüseyin
Hüseyin bin Mehmed Şakir	Mehmed bin Abdullah	Diğeri Hasan
Mehmed Tahir bin Mehmed Şakir	Mehmed bin Hüseyin	Ali bin Mehmed
Mehmed bin Mehmed Şakir	Salim bin Feyzullah	Derviş Mehmed bin Ali
Rençber Mehmed bin İsmail	Oğlu Ahmed	Oğlu Mıstık
Ahmed bin Mehmed	Nuri bin Ali	Arif bin Halil
İsmail bin Mehmed	Oğlu Mehmed	Oğlu Mehmed Şerif
Takyeci Ali bin Mehmed	İsa bin Mustafa	Diğeri Halil
Lüleci Ali bin İbrahim	Oğlu Mustafa	Filibeli Ahmed bin Mehmed
Yemenici Ali bin Ali rebib-i o	Diğeri İbrahim	Oğlu Emin
Bekci Mustafa bin Osman	Damadı Hafız Murad bin Ali	Diğeri Ali
Ahmed bin Mustafa	Mehmed bin Ali	Salih bin Abdullah
Terzi Memiş bin Ali	Mehmed bin Arif	Mehmed bin Ahmed
Rençber Mehmed bin Abdullah	Mehmed Emin bin Abdullah	Halil ibn Mehmed
Mustafa bin Mehmed	Mahlebci/Muhallebici Ömer bin Ali	Abdullah
Rençber Mehmed Şakir bin Abdullah	Kara Salih bin Mehmed	Filibeli Kel Hüseyin bin Mehmed
Mehmed Salih bin Mehmed Şakir	Kaynı Ömer bin Mustafa	Ahmed bin Mehmed
Mehmed Sadık bin Mehmed Şakir	Süleyman bin Ali	Oğlu Mehmed
Muytab Ahmed bin Musa	Oğlu Hüseyin	İsmail bin Mehmed
Hamza bin Ahmed	Diğeri Mehmed Şakir	Mustafa bin Abdullah
Mehmed bin Ahmed	Mehmed bin Ali	Oğlu Hüseyin
Musa bin Ahmed	Oğlu Mehmed Şakir	Emin bin Halil
Mestci Mehmed Salih bin Mehmed	İsmail bin Hüseyin	Mehmed bin Mehmed
Mehmed Tahir bin Mehmed Salih	Oğlu Hafız Mehmed Emin	Oğlu Mustafa
Mahlebici Ömer bin Ali	Köse Halil bin Ali	Diğeri Ahmed
İbrahim bin Ömer	Mehmed Şerif bin Ali	Ali bin Hüseyin
Aylakçı Hüseyin bin	Oğlu Ali	Abdi
Ahmed bin Hüseyin	Dağlıoğlu Habib? Mehmed bin Hüseyin	Diğeri Hüseyin
Mehmed bin Hüseyin	Oğlu Salih	Mustafa bin Hüseyin
Arabacı Memiş bin Ömer	Diğeri Latif	Oğlu İsmail
Mustafa bin Memiş	Ali bin Mustafa	Diğeri Hüseyin
Mısdık bin Mustafa	Mustafa bin Hüseyin	Mehmed Emin bin Mehmed Emin
Mehmed bin Mustafa	Oğlu Hüseyin	Oğlu Mehmed
Koçucu Molla Mehmed bin Abdullah	Mehmed Şakir bin Abdullah	Halil bin Ali
Ahmed bin Mehmed	Oğlu Salih	Oğlu İsmail
Ali bin Mehmed	Diğeri Sadık	İbiş bin Şakir
Serrac Mehmed bin Abdullah	Mehmed bin Halil	Oğlu Mehmed
Mehmed Raşid bin Mehmed	Oğlu Ali	Hasan bin Mehmed
Tevellüd: Ali veled-i Merhum Mehmed	Mehmed Emin bin Hüseyin	Oğlu Mehmed
Arabacı Mehmed Salih bin Ali	Mehmed bin Hüseyin	Diğeri İzzet Mehmed
Lüleci Hasan bin Ahmed	Oğlu Mehmed Salim	Tahir bin Mustafa
Rençber Mehmed Salih bin Halil	Diğeri Halil	Enişttesi Mıstık bin Ali
Mehmed Şakir bin Mehmed Salih	Salih bin Mustafa	Eyüb bin Abdullah

Rençber İbrahim bin Halil	Filibeli Ahmed bin Ahmed	Hasan bin Ahmed
Yemenici Hasan bin Mehmed	Oğlu Mehmed Emin	Oğlu Ahmed
Şatır Ahmed bin Süleyman	Diğeri Mehmed Ali	Hasan bin Ahmed
Mehmed Salih bin Ahmed	Mehmed Emin bin Mustafa	Oğlu Mustafa
Bağcı Mehmed bin İsmail	Oğlu Mustafa	Diğeri Ahmed
Bağcı Musa bin Ali	Diğeri Abdi	Mehmed bin Bekir
Rençber Latif bin Veliyüddin	Karındaşı Ahmed	Şakir
Hüseyin bin Latif	Mehmed bin Abdullah	Ahmed bin Ali
Mustafa bin Latif	Oğlu Mustafa	Oğlu Emin
Hurdacı Molla İsmail bin Hüseyin	Mustafa oğlu Hüseyin	Diğeri Emin
Mehmed Emin bin İsmail	Mehmed Şakir bin Emin	Memiş bin Abdullah
Etmekçi Receb bin İbrahim	Oğlu Hüseyin	El Hac Mehmed bin Abdullah
Etmekçi İsmail bin Halil	Diğeri Mehmed Tahir	Oğlu Ali
Arabacı Hüseyin bin Mustafa	Diğeri Mehmed	Diğeri Mehmed
Ali bin Hüseyin	Abdullah bin Şükrü	Mehmed Ali bin Sadık
Abdullah bin Ali	Karındaşı Aynî İbrahim	Hacı İbrahim bin Mehmed Emin
Rençber Ali bin Mustafa	Diğeri Mehmed Selim	Oğlu Mehmed
Mestci Ahmed bin Mehmed	Salih bin Mahmud	Hüseyin bin Latif
Ahmed bin İsmail	Oğlu Mehmed	Karındaşı Mustafa
Mehmed Esad bin İsmail	Diğeri Tahir	Cigercioğlu Mehmed bin İbrahim
Hallaç Mehmed bin Mehmed	İbrahim bin Ali	Oğlu Emrah
Mehmed bin Mehmed	Mustafa bin Osman	Emin bin Mehmed
Mustafa bin Mehmed	Oğlu Osman	Oğlu Receb
Nalband Mehmed Emin bin Memiş	Diğer Ahmed	Diğeri Halil
Bağcı Mehmed bin Ahmed	Mehmed bin Abdullah	
Debbağ Mehmed Emin bin Halil	Mehmed Şakir bin Ahmed	
Bağcı Murad bin İbrahim	İbrahim bin Ali	
Rençber İbrahim bin	Oğlu Mehmed Şerif	
Şerif bin İbrahim	Ahmed bin Salih	
Bekci Küçümen? Ahmed bin	Tahir bin Mustafa	
Mahmud bin Ahmed	Osman bin Salih	
Uzun Debbağ Halil bin Abdullah	Oğlu Hüseyin	
Eyüb bin Mehmed	İsmail	
Ahmed bin Eyüb	Dağlı Ahmed bin Ali	
Tebaadan Abbas bin -	Oğlu Ahmed	
Eskici Ali bin -	Diğeri Mehmed	
Hafız Murad ibni Mehmed	Receb bin İbrahim	
Mustafa ibni Mehmed	Mustafa bin Ali	
Oğlu Ahmed	Mehmed bin Mehmed	
Derlikçi Hasan bin Ali	Oğlu Mustafa	
Oğlu Murad	Diğeri Mehmed Kâmil	
Arabacı Nurullah bin Ali	Ahmed bin Mahmud	
Oğlu Mehmed	Oğlu Mahmud	
Arabacı Mehmed bin Hüseyin	Şüküfeci Mustafa bin Ahmed	
Arabacı Abdullah bin Ali	Oğlu Ahmed	
Arabacı İsmail bin Mehmed	Mehmed bin Mehmed	
Bağcı Mehmed bin Halil	Oğlu Ahmed	
Oğlu Ali	Diğeri Ali	

Efendioğlu Mehmed Emin bin Ahmed	Mehmed
Rençber Mustafa bin Mehmed Oğlu - Ahmed bin Hasan	Yusuf bin Hüseyin Ahmed bin Mehmed
Arabacı Şaşmaz Ahmed bin Abdullah	Mehmed Kamil bin Nazır Mehmed Mehmed Kamil bin Ahmed Tahir bin Arabacı Kel Hüseyin Habib? Mustafa bin Mehmed Oğlu Mehmed Şerif Karındaşı Habib bin Ahmed Mehmed bin Salih İdris bin Mehmed

Tablo 2. Edirne Karaca Ahmed mahallesi müslim nüfus defterlerine göre yaş dağılımı

Yaş Grupları	1831 Tarihli Müslim Nüfus Defteri	1842 Tarihli Müslim Nüfus Defteri	1845 Tarihli Müslim Nüfus Defteri
0-10	49	77	50
11-20	40	38	22
21-30	24	13	27
31-40	29	57	24
41-50	32	15	19
51-60	1	10	12
61-70	0	10	3
71-80	0	6	4
81-90	0	0	0
91-10	0	0	0
Toplam	175 ¹⁷	226	161

¹⁷ 17 Kişinin yaşı yazılmamıştır.